Zarządzenie Nr 38/2024
Dyrektora Karkonoskiego Parku Narodowego
z dnia 13.08.2024r.
dotyczące wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich

(DN-01/3405/2024)

Na podstawie art. 8d ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.) oraz art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560), zarządza się co następuje:

§ 1

Wprowadza się Standardy Ochrony Małoletnich w Karkonoski Parku Narodowym z siedzibą w Jeleniej Górze, który to w wersji zupełnej stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia. Wersja skrócona Standardów Ochrony Małoletnich jest załącznikiem do wersji zupełnej.

§ 2

Wyznacza się *Gł. specjalistę ds. ochrony przyrody, kierujący działem edukacji jako osobę* odpowiedzialną za wdrożenie Standardów Ochrony Małoletnich oraz ich realizację.

§ 3

Zobowiązuje się pracowników Karkonoskiego Parku Narodowego z siedzibą w Jeleniej Górze do zapoznania się ze Standarami Ochrony Małoletnich i postanowień w nich zawartych.

§ 4

Standardy Ochrony Małoletnich – wersji zupełnej i w wersji skróconej – udostępnia się na stronie internetowej Karkonoskiego Parku Narodowego oraz wywiesza się w siedzibie Parku na tablicy ogłoszeń.

§ 5

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

DYREKTOR
Karkonoskiego Parku Narodowego
dr inż. Andrzej Raj

.....
(podpis Dyrektora Karkonoskiego Parku Narodowego)

Załącznik: Standardy Ochrony Małoletnich.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH („SOM")

KARKONOSKI PARK NARODOWY Z SIEDZIBĄ W JELENIEJ GÓRZE

(WERSJA ZUPEŁNA)

1. Postanowienia ogólne

1.1. Istota i cel wdrożenia Standardów Ochrony Małoletnich

Standardy Ochrony Małoletnich stanowią procedurę mającą na celu przeciwdziałanie krzywdzeniu Małoletnich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa w trakcie pobytu w *Karkonoskim Parku Narodowym.* Wdrożenie *Standardów Ochrony Małoletnich* stanowi realizację obowiązku wynikającego z art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560).

Niniejsza procedura powstała w poszanowaniu dla praw Małoletnich, w tym przede wszystkim ich godności oraz prawa do ich wychowania i wzrastania w środowisku wolnym od przemocy, krzywdy i zaniedbania. Przepisy niniejszej procedury mają zastosowanie do Małoletnich niezależnie od ich sytuacji zdrowotnej, rodzinnej czy osobistej. *Park* przykłada szczególną wagę do zapewnienia Małoletnim z niepełnosprawnością oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, poczucia bezpieczeństwa oraz realizacji ich wszelkich potrzeb.

1.2. Podstawy prawne

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 37 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700 z późn. zm.).

- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.).

1.3. Oznaczenia i definicje

- ***Członek personelu*** – pracownik *Parku* oraz każda inna osoba zatrudniona w *Parku* lub świadcząca usługi na jego rzecz, niezależnie od formy prawnej współpracy łączącej ją z *Parkiem* oraz od miejsca wykonywania pracy lub działalności;
- ***Czyn karalny*** – czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo wykroczenie lub wykroczenie skarbowe, popełniony przez nieletniego,
- ***Czyn zabroniony*** – zachowanie o znamionach określonych w ustawie karnej,
- ***Krzywdzenie*** – stosowanie wobec Małoletniego jakiejkolwiek formy przemocy, w tym popełnienie na szkodę Małoletniego przestępstwa bądź wykroczenia oraz działania i zaniechania skutkujące zaniedbaniem Małoletniego;
- ***Małoletni/Dziecko*** – osoba korzystająca z Usług *Parku* oraz każda inna osoba uczestnicząca choćby czasowo w świadczeniu przez *Park* Usług - która nie ukończyła 18. roku życia;
- ***Nieletni*** – osoba po ukończeniu 10. roku życia i przed uzyskaniem pełnoletności, wobec której istnieją podstawy do wszczęcia postępowania o demoralizację; osoba, która po ukończeniu 13. roku życia, ale przed ukończeniem 17. roku życia dopuściła się czynu karalnego;
- ***Opiekun faktyczny*** - osoba sprawująca, bez obowiązku ustawowego, stałą opiekę nad Małoletnim;
- ***Przedstawiciel ustawowy*** – rodzic, pod którego władzą rodzicielską pozostaje Małoletni lub opiekun Małoletniego ustanowiony postanowieniem sądu;
- ***Przemoc*** – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste, w szczególności narażające osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;
  - ***Przemoc fizyczna*** - **naruszanie nietykalności fizycznej,** tj. intencjonalne zachowanie powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko, np. popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzanie, krępowanie ruchów;

- ***Przemoc seksualna*** **– naruszenie intymności**, tj. wszelkie zachowania skutkujące niechcianym kontaktem w sferze intymnej, mogące mieć postać fizyczną, werbalną lub pozawerbalną, np. zgwałcenie, zmuszanie do innych czynności seksualnych, dotykanie miejsc intymnych, kierowanie niechcianych wypowiedzi o podtekście seksualnym;
- ***Przemoc psychiczna*** **- naruszenie godności osobistej**, tj. wszelkie zachowania polegające w szczególności na obrażaniu, wyzywaniu, osądzaniu, ocenianiu, krytykowaniu, straszeniu, szantażowaniu, grożeniu, nieliczeniu się z uczuciami, krzyczeniu, oskarżaniu, obwinianiu, oczernianiu, wyśmiewaniu, lekceważeniu;
- ***Przemoc ekonomiczna*** **- naruszenie własności**, tj. wszelkie zachowania wiążące się z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np. niszczenie rzeczy, kradzież, przywłaszczenie, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy;
- ***Przemoc domowa*** **–** przemoc stosowana przez osobę pełnoletnią wobec:
  - małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
  - wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
  - rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
  - osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
  - osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
  - osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
  - osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
  - Małoletniego;
- ***Przestępstwo*** – czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w chwili jego popełnienia;
- ***Przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego*** **–** każde przestępstwo ścigane z urzędu,
- ***Standardy Ochrony Małoletnich (SOM)*** – zbiór procedur obowiązujących wszystkich Członków personelu Parku, mających na celu ochronę Małoletnich przed przemocą i krzywdzeniem, zapewnienie Małoletnim bezpieczeństwa w czasie pobytu w Parku,

ustalenie metod reagowania na przejawy stosowania przemocy wobec Małoletnich bądź metod reagowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka;

- ***Park* – Karkonoski Park Narodowy z siedziba w Jeleniej Górze;**
- ***Usługi Parku* –** wszelkie akcje edukacyjne, rozrywkowe oraz jakiekolwiek inne przedsięwzięcia organizowane przez Park dla Dzieci lub przy ich udziale;
- ***Zaniedbanie*** – brak realizacji podstawowych potrzeb Małoletniego przez rodziców, opiekunów lub inne osoby obowiązane do sprawowania pieczy na Dzieckiem, w szczególności w zakresie kwestii zdrowotnych, bytowych, higienicznych, emocjonalnych czy związanych z edukacją dziecka.

1.4. Odpowiedzialność

Dyrektor *Parku* jest odpowiedzialny za:

- Wdrożenie Standardów Ochrony Małoletnich w Placówce,
- Przeprowadzanie rozmów dyscyplinujących z Członkami personelu w sytuacji ujawnienia stosowania przez nich przemocy wobec Małoletniego,
- Przeprowadzanie rozmów z przedstawicielami ustawowymi Małoletnich w sytuacji ujawnienia stosowania przemocy przez Członka personelu wobec Małoletniego.

Główny specjalista ds. ochrony przyrody -kierujący działem edukacji jest odpowiedzialny za:

- Zapoznanie podległych pracowników z wymaganiami niniejszej procedury,
- Bieżący nadzór nad prawidłowym stosowaniem procedury,
- Okresową weryfikację procedury i ocenę jej funkcjonowania w *Parku*,
- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących podejrzenia stosowania przemocy wobec Małoletnich przez Członków personelu,
- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących stosowania przemocy domowej wobec Małoletnich oraz ujawnienia przejawów zaniedbania u Małoletnich,
- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących stosowania przemocy wobec Małoletnich przez osoby trzecie,
- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących stosowania przemocy wobec Małoletnich przez innych Małoletnich (Nieletnich),
- Składanie w imieniu *Parku* zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę Małoletniego do Policji lub Prokuratury,
- Składanie w imieniu *Parku* zawiadomień do sądu rodzinnego,

- Przeprowadzanie rozmów z osobami trzecimi w sytuacji ujawnienia stosowania wobec Małoletniego przemocy niewypełniającej znamion przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego,
- Dokumentowanie zgłoszeń dotyczących krzywdzenia Małoletnich w formie rejestru elektronicznego,
- Aktualizację treści *Standardów Ochrony Małoletnich* zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego,
- Przeprowadzanie kontroli wewnętrznej realizacji *Standardów Ochrony Małoletnich* w *Parku*.

Pozostali Członkowie personelu są odpowiedzialni za:

- Realizację zasad wynikających ze *Standardów Ochrony Małoletnich.*

2. Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy Członkami personelu a Małoletnimi

2.1. Podstawowe zasady

Niezależnie od treści postanowień niniejszych *Standardów Ochrony Małoletnich*, Członkowie Personelu *Parku* w relacjach z Małoletnimi mają obowiązek przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności w zakresie poszanowania dóbr osobistych Małoletniego, przysługujących mu praw pacjenta oraz praw dziecka ustalonych na postawie Konwencji o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.

2.2. Wykaz zachowań niedozwolonych

Zakazane jest w szczególności:

- naruszanie intymności i prywatności Małoletniego bez przyczyny uzasadnionej szczególnymi okolicznościami, tj. ratowaniem zdrowia i życia,
- prowokowanie kontaktów fizycznych z Małoletnim bądź angażowanie go w nie, np. poprzez łaskotanie, sadzanie Małoletniego na kolanach,
- proponowanie Małoletniemu kontaktów intymnych, inicjowanie takich kontaktów,
- zapraszanie Małoletniego do miejsca zamieszkania Członka personelu,

- inicjowanie prywatnych kontaktów z Małoletnim, np. poprzez wiadomości SMS, e-maile, wiadomości na mediach społecznościowych, komentowanie zamieszczanych przez Małoletniego treści,
- kierowanie do Małoletniego wypowiedzi z podtekstem seksualnym, omawianie wyglądu Małoletniego, w szczególności wypowiadanie komentarzy w kontekście płci lub atrakcyjności fizycznej Małoletniego,
- nawiązywanie z Małoletnim relacji o charakterze romantycznym,
- wypowiadanie słów wulgarnych i powszechnie uznawanych za obraźliwe w obecności Małoletniego,
- kierowanie do Małoletniego niestosownych lub wulgarnych dowcipów,
- proponowanie i umożliwianie Małoletniemu spożywania alkoholu lub nielegalnych substancji,
- ujawnianie informacji wrażliwych na temat Małoletniego,
- straszenie Małoletniego,
- szantażowanie Małoletniego,
- zmuszanie Małoletniego do wykonywania określonych czynności pod groźbą wyrządzenia krzywdy,
- ignorowanie bądź wyśmiewanie emocji i uczuć Małoletniego,
- szydzenie z Małoletniego, przedrzeźnianie,
- podnoszenie głosu na Małoletniego,
- zawstydzanie i upokarzanie Małoletniego,
- celowe przedstawianie Małoletniemu nieprawdziwych twierdzeń,
- wykluczanie Małoletniego, stosowanie manipulacji,
- komentowanie w obecności Małoletniego jego sytuacji rodzinnej bądź sytuacji majątkowej jego rodziny,
- rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji na temat Małoletniego lub jego rodziny,
- obrażanie Małoletniego bądź kierowanie agresywnych wypowiedzi w jego kierunku,
- dyskryminowanie, stygmatyzowanie Małoletniego,
- wykonywanie fotografii Małoletniemu, nagrywanie jego wizerunku, głosu bądź transmitowanie ww. nagrań na żywo za pośrednictwem Internetu – bez zgody Małoletniego lub jego Przedstawiciela ustawowego;
- nieuzasadnione ważnymi względami ograniczenie możliwości pobytu przedstawiciela ustawowego/opiekuna faktycznego przy Małoletnim,
- wykorzystywanie przewagi fizycznej i władzy nad Małoletnim,
- stosowanie jakichkolwiek przejawów przemocy fizycznej wobec Małoletniego, takich jak m.in. szarpanie, bicie, opluwanie, szczypanie, ciągnięcie za włosy, wykręcanie rąk,

rzucanie w Małoletniego przedmiotami oraz wszelkie inne przejawy naruszania nietykalności cielesnej Małoletniego.

2.3. Dobre praktyki

Postępowanie Członka personelu wobec Małoletniego oraz jego przedstawicieli ustawowych/opiekunów faktycznych opiera się na życzliwości, zrozumieniu i empatii, a w szczególności:

- Członek personelu zwraca się do Małoletniego z szacunkiem, wykazując przy tym postawę nieoceniającą,
- w pierwszym kontakcie z Małoletnim, Członek personelu przedstawia się, a następnie prowadzi rozmowę w prostym języku, dostosowanym do stopnia rozwoju Małoletniego,
- Małoletni jest informowany o zasadach obowiązujących w *Parku*,
- Członek personelu niezwłocznie reaguje w sytuacji nieprawidłowego postępowania względem Małoletniego przez jego przedstawiciela ustawowego/opiekuna faktycznego, zwracając uwagę na naruszanie dobra Małoletniego.

3. Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy Małoletnimi

3.1. Podstawowe zasady

W czasie uczestnictwa w działaniach organizowanych przez *Park,* Małoletni obowiązani są do przestrzegania norm prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności w zakresie poszanowania dóbr osobistych drugiego Dziecka, w tym jego godności osobistej i nietykalności cielesnej.

3.2. Wykaz zachowań niedozwolonych

Małoletnim zabrania się stosowania jakichkolwiek form przemocy. Zakazane są w szczególności:

- uderzanie, popychanie, szarpanie, kopanie, opluwanie, szczypanie bądź wyrządzanie innemu Małoletniemu jakiejkolwiek krzywdy fizycznej lub wykorzystywanie przewagi fizycznej i psychicznej nad innym Małoletnim,
- wyzywanie, obrażanie, wyśmiewanie, przedrzeźnianie, zawstydzanie, upokarzanie, straszenie, szantażowanie innego Małoletniego oraz wszelkie inne przejawy stosowania przemocy psychicznej wobec innego Małoletniego,

- komentowanie sytuacji rodzinnej bądź majątkowej innego Małoletniego,
- kierowanie do innego Małoletniego propozycji o charakterze erotycznym,
- prezentowanie małoletniemu treści pornograficznych,
- stosowanie jakichkolwiek przejawów przemocy seksualnej, jak choćby dotykanie miejsc intymnych, obnażanie się, podejmowanie czynności seksualnych,
- rejestracja wizerunku i/lub głosu innego Małoletniego bez jego zgody,
- korzystanie z przedmiotów należących do innego Małoletniego bez jego zgody,
- kradzież lub przywłaszczenie przedmiotów należących do innego Małoletniego,
- stosowanie jakichkolwiek form cyberprzemocy, w szczególności wskazanych w pkt 4.2.

4. Ochrona Małoletnich przed internetowymi zagrożeniami

4.1. Zasady korzystania przez Małoletnich z Internetu na terenie *Parku*

Małoletni mają prawo do korzystania z Internetu na terenie *Parku* we własnym zakresie, na posiadanych przez siebie urządzeniach elektronicznych – z zastrzeżeniem korzystania z przedmiotowych urządzeń w sposób nienaruszający spokoju innych osób przebywających w *Parku*.

W przypadku uzyskania przez Członka personelu *Parku* informacji o możliwości zapoznania się przez Małoletniego z treściami w szczególności:

- o charakterze pornograficznym bądź o podtekście erotycznym,
- o charakterze obraźliwym, wulgarnym, rasistowskim, ksenofobicznym, homofobicznym lub dyskryminującym określone grupy społeczne w jakikolwiek inny sposób;
- niedostosowanymi do wieku Małoletniego,

Członek personelu przekazuje Przedstawicielowi ustawowemu Małoletniego informację o ujawnionych okolicznościach. Informacja o ujawnieniu możliwości zapoznania się przez Małoletniego z ww. treściami zostaje następnie niezwłocznie przekazana Gł specjaliście ds. .ochrony przyrody kierującego działem edukacji.

4.2. Wykaz zachowań niedozwolonych w sieci

Za zachowania niedozwolone w sieci uważa się w szczególności:

- Udostępnianie wizerunku i/lub głosu innego Małoletniego za pośrednictwem Internetu, bez zgody Przedstawiciela ustawowego,
- Transmitowanie nagrań z udziałem innego Małoletniego na żywo za pośrednictwem Internetu bez zgody Przedstawiciela ustawowego,
- Udostępnianie w Internecie wpisów mających na celu wyśmianie, poniżenie lub upokorzenie innego Małoletniego,
- Wykorzystywanie wizerunku innego Małoletniego bez zgody jego i jego Przedstawiciela ustawowego, w szczególności w ramach dokonania modyfikacji jego wyglądu w celach prześmiewczych,
- Udostępnianie wulgarnych, obraźliwych komentarzy i wpisów w Internecie,
- Podszywanie się pod innych użytkowników Internetu bądź nieuprawnione logowania na konta internetowe innej osoby,
- Stosowanie wobec innej osoby przejawów nękania za pośrednictwem Internetu,
- Korzystanie ze stron internetowych zawierających materiały pornograficzne, o wysokim stopniu brutalności oraz przeglądanie materiałów niedostosowanych do wieku Małoletniego.

5. Procedury interwencyjne w przypadku powzięcia podejrzenia bądź uzyskania informacji o krzywdzeniu Małoletniego

5.1. Czynniki alarmujące

- Ujawnienie wystąpienia u Małoletniego urazów nieprzypadkowych, niewyjaśnionego pochodzenia, tzw. *świeżych urazów*, tj.:
  - Śladów na skórze, zasinień, zadrapań, złamań kości, urazów głowy, jamy brzusznej, poparzeń głębokich bądź wskazujących na możliwość przypalania papierosem lub urządzeniem elektrycznym,
- Uzyskanie bezpośrednio od Małoletniego informacji o stosowaniu wobec niego przemocy przez Członka personelu/członka rodziny/innego Małoletniego/osoby trzeciej,
- Uzyskanie od przedstawiciela ustawowego/opiekuna faktycznego Małoletniego/ innego Członka personelu/osoby trzeciej informacji o stosowaniu przemocy wobec Małoletniego.

5.2. Stosowanie przemocy wobec Małoletniego przez Członka personelu – schemat postępowania – *Załącznik nr 1*

5.3. Stosowanie przemocy domowej wobec Małoletniego – schemat postępowania – *Załącznik nr 2*

5.4. Zawiadamianie sądu rodzinnego o krzywdzeniu dziecka

W wypadkach, gdy stosowanie wobec Małoletniego przemocy domowej nie realizuje jednocześnie znamion przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego bądź u Małoletniego ujawniono przejawy zaniedbania, Gł specjalista ds. ochrony przyrody kierujący działem edukacji niezwłocznie składa do sądu rejonowego właściwego wg miejsca zamieszkania Małoletniego zawiadomienie w formie pisemnej, z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną Małoletniego, a w konsekwencji wszczęcie przez sąd rodzinny postępowania z urzędu.

5.5. Stosowanie przemocy wobec Małoletniego przez osoby trzecie, niebędące Członkami personelu – schemat postępowania – *Załącznik nr 3*

5.6. Stosowanie przemocy wobec Małoletniego przez innych Małoletnich (Nieletnich) – schemat postępowania – *Załącznik nr 4*

5.7. Plan Wsparcia Małoletniego

W przypadku ujawnienia krzywdzenia Małoletniego, Gł specjalista ds. ochrony przyrody kierujący działem edukacji ustala *Plan Wsparcia Małoletniego*, którego celem jest objęcie Małoletniego ochroną. W ramach *Planu Wsparcia Małoletniego* ustala się czy zachodzi konieczność podjęcia działań interwencyjnych, tj. zawiadomienia Policji, Prokuratury lub Sądu rodzinnego i w razie stwierdzenia przedmiotowej konieczności, działania te są niezwłocznie podejmowane.

Plan Wsparcia Małoletniego ustalany jest w dalszej kolejności we współpracy z przedstawicielem ustawowym Małoletniego. W razie stosowania przemocy domowej wobec Małoletniego, *Plan* ten jest ustalany z rodzicem/opiekunem niekrzywdzącym lub inną niekrzywdzącą osobą najbliższą Małoletniego.

W ramach *Planu Wsparcia Małoletniego* ustalane są dalsze kroki zgodne z dobrem Dziecka, w tym przede wszystkim w zakresie poinstruowania Przedstawiciela ustawowego Małoletniego lub jego Opiekuna faktycznego o możliwości uzyskania dla Małoletniego pomocy psychologicznej.

5.8. Dokumentowanie zgłoszeń o krzywdzeniu Małoletnich

Gł. specjalista ds. ochrony przyrody, kierujący działem edukacji prowadzi rejestr zgłoszeń o krzywdzeniu Małoletnich w formie elektronicznej, w ramach którego odnotowywane są wszystkie przypadki uzyskania przez Członków personelu informacji o krzywdzeniu Małoletnich korzystających z Usług *Parku*, a także działania, jakie zostały podjęte w związku ze zgłoszeniem.

6. Wdrożenie *SOM*, zaznajamianie Członków personelu z treścią *SOM*, udostępnianie *SOM* oraz okresowa aktualizacja treści i kontrola realizacji *SOM*

6.1. Wdrożenie *Standardów Ochrony Małoletnich*

Dyrektor *Parku* odpowiada za proces wdrożenia Standardów Ochrony Małoletnich w *Parku*, realizując tym samym obowiązek wynikający z art. 22b pkt 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560).

Wdrożenie *Standardów Ochrony Małoletnich* w *Parku* następuje poprzez:

- wydanie przez Dyrektora *Parku* zarządzenia w sprawie wprowadzenia *Standardów Ochrony Małoletnich*, w terminie do dnia 15 sierpnia 2024 roku,
- zaznajomienie Członków personelu z treścią *Standardów Ochrony Małoletnich* – poprzez:
  - ich udostępnienie wszystkim Członkom personelu w formie elektronicznej oraz
  - organizację obowiązkowego szkolenia z zakresu realizacji *Standardów Ochrony Małoletnich* w *Parku*, z którego następnie sporządzona zostanie lista obecności wraz z obowiązkowym złożeniem przez Członków personelu oświadczeń o zapoznaniu się z procedurą (których wzór stanowi *Załącznik nr 6*),
- weryfikację realizacji przepisów *Standardów Ochrony Małoletnich* w ramach bieżącego funkcjonowania *Parku*.

Wykonanie powyższych czynności Dyrektor *Parku* może zlecić Członkom personelu, na podstawie wydanego przez siebie, imiennego upoważnienia udzielonego Członkowi personelu – z wyłączeniem wydania zarządzenia, o którym mowa w tiret 1.

6.2. Udostępnianie *Standardów Ochrony Małoletnich* Członkom personelu, przedstawicielom ustawowym Małoletnich, Małoletnim oraz osobom trzecim

Standardy Ochrony Małoletnich – wersja pełna udostępnia się na stronie internetowej *Parku*: Karkonoskiego Parku Narodowego w zakładce *„.BIP"*, w postaci dokumentu tekstowego, w formacie PDF.

Standardy Ochrony Małoletnich - wersja pełna udostępnia się również w formie wydrukowanego dokumentu, wywieszonego do wglądu w siedzibie *Parku,* w ośrodkach edukacyjnych.

Standardy Ochrony Małoletnich – wersja skrócona są przeznaczone dla wszystkich Małoletnich korzystających z Usług *Parku. Standardy Ochrony Małoletnich – wersja skrócona* stanowią *Załącznik nr 5,* udostępniany zarówno za pośrednictwem Internetu, jak i stacjonarnie w siedzibie *Parku.* Na prośbę Małoletniego, udostępnia mu się ich treść.

6.3. Okresowa aktualizacja *Standardów Ochrony Małoletnich*

Standardy Ochrony Małoletnich podlegają okresowej aktualizacji co dwa lata, do dnia 14 sierpnia 2026r. Aktualizacja polegać będzie na weryfikacji zgodności treści *Standardów Ochrony Małoletnich* z przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Za dokonywanie okresowej aktualizacji *Standardów Ochrony Małoletnich* odpowiada w *Parku* Gł. specjalista ds. ochrony przyrody, kierujący działem edukacji Wyniki okresowej aktualizacji utrwalane są w formie pisemnego raportu, a następnie są archiwizowane.

6.4. Kontrola wewnętrzna realizacji *Standardów Ochrony Małoletnich* w *Parku*

Kontrola wewnętrzna realizacji *Standardów Ochrony Małoletnich* polega na weryfikacji:

- znajomości treści *Standardów Ochrony Małoletnich* po stronie Członków personelu *Parku*, poprzez obowiązek wypełnienia imiennej ankiety sprawdzającej (której wzór stanowi *Załącznik nr 7*) oraz

- skuteczności *Standardów Ochrony Małoletnich* w ramach funkcjonowania *Parku* – poprzez analizę zgłoszeń i podjętych w związku z nimi działań, o których mowa w pkt 5.8.

W razie stwierdzenia braku skuteczności *Standardów Ochrony Małoletnich* w ramach funkcjonowania *Parku*, przeprowadza się ich dodatkową aktualizację, uwzględniającą obszary problemowe.

W razie ujawnienia braku znajomości treści *Standardów Ochrony Małoletnich* przez Członka personelu, fakt ten jest zgłaszany kierownikowi jednostki organizacyjnej, do której Członek personelu należy, celem podjęcia dalszych działań dyscyplinujących

Za dokonywanie kontroli wewnętrznej realizacji *Standardów Ochrony Małoletnich* odpowiada w *Parku* Gł. specjalista ds. ochrony przyrody, kierujący działem edukacji. Wyniki kontroli wewnętrznej utrwalane są w formie pisemnego raportu, a następnie są archiwizowane.

7. Przepisy końcowe

Przepisy niniejszej procedury wchodzą w życie z dniem wydania przez Dyrektora *Parku* zarządzenia, o którym mowa w pkt 6.1. tiret 1.

W dniu wydania zarządzenia, *Standardy Ochrony Małoletnich* podlegają ogłoszeniu poprzez ich udostępnienie na stronie internetowej *Parku* oraz poprzez wywieszenie ich treści w siedzibie *Parku,* w ośrodkach edukacyjnych

8. Załączniki:

- Załącznik nr 1 – Stosowanie przemocy wobec Małoletniego przez Członka personelu – schemat postępowania,
- Załącznik nr 2 – Stosowanie przemocy domowej wobec Małoletniego – schemat postępowania,
- Załącznik nr 3 – Stosowanie przemocy wobec Małoletniego przez osoby trzecie, niebędące Członkami personelu – schemat postępowania,
- Załącznik nr 4 – Stosowanie przemocy wobec Małoletniego przez innych Małoletnich (Nieletnich) – schemat postępowania,

- Załącznik nr 5 – Standardy Ochrony Małoletnich, wersja skrócona, dla Dzieci,
- Załącznik nr 6 – Wzór oświadczenia o zapoznaniu się z treścią *Standardów Ochrony Małoletnich,*
- Załącznik nr 7 – Wzór ankiety sprawdzającej znajomość treści *Standardów Ochrony Małoletnich.*

Załącznik nr 1

Do Standardów Ochrony Małoletnich (SOM) dla

Karkonoskiego Parku Narodowego

Stosowanie przemocy wobec Małoletniego przez Członka personelu – schemat postępowania

Zdarzenie	Postępowanie
Uzyskanie informacji o stosowaniu przemocy wobec Małoletniego przez Członka personelu, np. poprzez ujawnienie urazów bądź uzyskanie informacji bezpośrednio od Małoletniego **lub** **Ujawnienie „*na gorącym uczynku*" stosowania przemocy wobec Małoletniego przez Członka personelu** **- realizującej znamiona przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego** (m.in. stosowanie przemocy fizycznej wobec Małoletniego np. bicie, przypalanie, szarpanie, stosowanie przemocy seksualnej wobec Małoletniego, narażenie Małoletniego na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia)	Odseparowanie Małoletniego od sprawcy, zapewnienie Małoletniemu bezpieczeństwa i wsparcia. Przeprowadzenie wstępnej analizy stanu zdrowia Małoletniego. W razie wystąpienia stanu zagrażającego życiu lub zdrowiu Małoletniego – zawiadomienie służb ratunkowych (**obligatoryjne**). Powiadomienie Gł. specjalisty ds. ochrony przyrody, kierującego działem edukacji Zawiadomienie przedstawiciela ustawowego/opiekuna faktycznego Małoletniego. Zawiadomienie Policji – **obligatoryjne.**
Uzyskanie informacji o stosowaniu przemocy wobec Małoletniego przez Członka	Odseparowanie Małoletniego od osoby stosującej przemoc, zapewnienie Małoletniemu bezpieczeństwa i wsparcia.

personelu, np. poprzez ujawnienie urazów bądź uzyskanie informacji bezpośrednio od Małoletniego **lub** **Ujawnienie „*na gorącym uczynku*" stosowania przemocy wobec Małoletniego przez Członka personelu** **- <u>niewypełniającej znamion przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego</u>** (m.in. stosowanie przemocy psychicznej wobec Małoletniego poprzez poniżanie, obrażanie, ośmieszanie; stosowanie przejawów przemocy fizycznej poprzez np. jednorazowe popchnięcie Małoletniego)	Przeprowadzenie wstępnej analizy stanu zdrowia Małoletniego. Powiadomienie Gł. specjalisty ds. ochrony przyrody, kierującego działem edukacji Zawiadomienie przedstawiciela ustawowego/opiekuna faktycznego Małoletniego, informacja o możliwości złożenia skargi na Policji lub złożenia prywatnego aktu oskarżenia (w przypadku realizacji znamion przestępstwa prywatnoskargowego), Organizacja spotkania z udziałem osoby stosującej przemoc oraz Dyrektora *Parku*, mającego na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia i podjęcie ew. kroków dyscyplinujących Członka personelu.

Załącznik nr 2

Do Standardów Ochrony Małoletnich (SOM) dla

Karkonoskiego Parku Narodowego

Stosowanie przemocy domowej wobec Małoletniego – schemat postępowania

Zdarzenie	Postępowanie
Uzyskanie informacji o stosowaniu przemocy domowej wobec Małoletniego, np. poprzez ujawnienie urazów bądź uzyskanie informacji bezpośrednio od Małoletniego **lub** **Ujawnienie „*na gorącym uczynku*" stosowania przemocy domowej wobec Małoletniego,** **- realizującej znamiona przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego** (m.in. stosowanie przemocy fizycznej wobec Małoletniego np. bicie, przypalanie, szarpanie, stosowanie przemocy seksualnej wobec Małoletniego, narażenie Małoletniego na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia)	Odseparowanie Małoletniego od sprawcy, zapewnienie Małoletniemu bezpieczeństwa i wsparcia. Przeprowadzenie wstępnej analizy stanu zdrowia Małoletniego. W razie wystąpienia stanu zagrażającego życiu lub zdrowiu Małoletniego – zawiadomienie służb ratunkowych (**obligatoryjne**). Powiadomienie Gł. specjalisty ds. ochrony przyrody, kierującego działem edukacji Zawiadomienie Policji – **obligatoryjne.**
Uzyskanie informacji o stosowaniu przemocy domowej wobec Małoletniego, np. poprzez	Odseparowanie Małoletniego od osoby stosującej przemoc, zapewnienie Małoletniemu bezpieczeństwa i wsparcia.

ujawnienie urazów bądź uzyskanie informacji bezpośrednio od Małoletniego **lub** **Ujawnienie „*na gorącym uczynku*" stosowania przemocy domowej wobec Małoletniego,** **- <u>niewypełniającej znamion przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego</u>** (m.in. ujawnienie przejawów zaniedbania Małoletniego, powzięcie informacji o niepokojących działaniach członków rodziny Małoletniego, wpisujących się w definicję przemocy lub zaniedbania Małoletniego – np. ujawnienie obrażania Małoletniego przez członka rodziny, ujawnienie poważnych zaniedbań higienicznych u Dziecka)	Przeprowadzenie wstępnej analizy stanu zdrowia Małoletniego. Powiadomienie Gł. specjalisty ds. ochrony przyrody, kierującego działem edukacji W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że opuszczenie *Parku* przez Małoletniego wraz ze stosującym wobec niego przemoc przedstawicielem ustawowym może zagrażać dobru Małoletniego – podjęcie działań mających na celu uniemożliwienie opuszczenia Placówki przez Małoletniego. **Zawiadomienie sądu opiekuńczego.**

Załącznik nr 3

Do Standardów Ochrony Małoletnich (SOM) dla

Karkonoskiego Parku Narodowego

Stosowanie przemocy wobec Małoletniego przez osoby trzecie, niebędące Członkami personelu – schemat postępowania

Zdarzenie	Postępowanie
Uzyskanie informacji o stosowaniu przemocy wobec Małoletniego przez osobę trzecią, np. poprzez ujawnienie urazów bądź uzyskanie informacji bezpośrednio od Małoletniego **lub** **Ujawnienie *„na gorącym uczynku"* stosowania przemocy przez osobę trzecią wobec Małoletniego,** **- realizującej znamiona przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego** (m.in. stosowanie przemocy fizycznej wobec Małoletniego np. bicie, przypalanie, szarpanie, stosowanie przemocy seksualnej wobec Małoletniego, narażenie Małoletniego na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia)	Odseparowanie Małoletniego od sprawcy, zapewnienie Małoletniemu bezpieczeństwa i wsparcia. Przeprowadzenie wstępnej analizy stanu zdrowia Małoletniego. W razie wystąpienia stanu zagrażającego życiu lub zdrowiu Małoletniego – zawiadomienie służb ratunkowych (**obligatoryjne**). Powiadomienie Gł. specjalisty ds. ochrony przyrody, kierującego działem edukacji Zawiadomienie Policji – **obligatoryjne.**
Uzyskanie informacji o stosowaniu przemocy wobec Małoletniego przez osobę trzecią, np.	Odseparowanie Małoletniego od osoby stosującej przemoc, zapewnienie Małoletniemu bezpieczeństwa i wsparcia.

poprzez ujawnienie urazów bądź uzyskanie informacji bezpośrednio od Małoletniego **lub** **Ujawnienie „*na gorącym uczynku*" stosowania przemocy przez osobę trzecią wobec Małoletniego,** **- <u>niewypełniającej znamion przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego</u>** (m.in. stosowanie przemocy psychicznej wobec Małoletniego poprzez poniżanie, obrażanie, ośmieszanie; stosowanie przejawów przemocy fizycznej poprzez np. jednorazowe popchnięcie Małoletniego)	Przeprowadzenie wstępnej analizy stanu zdrowia Małoletniego. Powiadomienie Gł. specjalisty ds. ochrony przyrody, kierującego działem edukacji Zawiadomienie przedstawiciela ustawowego/opiekuna faktycznego Małoletniego, informacja o możliwości złożenia skargi na Policji lub złożenia prywatnego aktu oskarżenia (w przypadku realizacji znamion przestępstwa prywatnoskargowego). Przeprowadzenie rozmowy ze sprawcą przemocy wobec Małoletniego, z udziałem jego przedstawicieli ustawowych, przez Gł. specjalistę ds. ochrony przyrody, kierującego działem edukacji

Załącznik nr 4

Do Standardów Ochrony Małoletnich (SOM) dla

Karkonoskiego Parku Narodowego

Stosowanie przemocy wobec Małoletniego przez innych Małoletnich (Nieletnich) – schemat postępowania

Zdarzenie	Postępowanie
Uzyskanie informacji o stosowaniu przemocy wobec Małoletniego przez innego Małoletniego (Nieletniego), np. poprzez ujawnienie urazów bądź uzyskanie informacji bezpośrednio od Małoletniego **lub** **Ujawnienie „*na gorącym uczynku*" stosowania przemocy wobec Małoletniego przez innego Małoletniego (Nieletniego)** **- realizującej znamiona przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego** (m.in. stosowanie przemocy fizycznej wobec innego Małoletniego np. bicie, przypalanie, szarpanie, stosowanie przemocy seksualnej wobec innego Małoletniego, narażenie innego Małoletniego na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia)	Odseparowanie Małoletniego od sprawcy, zapewnienie Małoletniemu bezpieczeństwa i wsparcia. Przeprowadzenie wstępnej analizy stanu zdrowia Małoletniego. W razie wystąpienia stanu zagrażającego życiu lub zdrowiu Małoletniego – zawiadomienie służb ratunkowych (**obligatoryjne**). Powiadomienie Gł. specjalisty ds. ochrony przyrody, kierującego działem edukacji Niezwłoczne zawiadomienie przedstawicieli ustawowych Małoletniego pokrzywdzonego oraz przedstawicieli ustawowych Małoletniego (Nieletniego) sprawcy przemocy. Organizacja spotkania z przedstawicielami ustawowymi celem wyjaśnienia okoliczności zdarzenia. Zawiadomienie Policji – **obligatoryjne.**

Uzyskanie informacji o stosowaniu przemocy wobec Małoletniego przez innego Małoletniego (Nieletniego), np. poprzez ujawnienie urazów bądź uzyskanie informacji bezpośrednio od Małoletniego **lub** **Ujawnienie *„na gorącym uczynku"* stosowania o stosowaniu przemocy wobec Małoletniego przez innego Małoletniego (Nieletniego),** **- <u>niewypełniającej znamion przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego</u>** (m.in. stosowanie przemocy psychicznej wobec innego Małoletniego poprzez poniżanie, obrażanie, ośmieszanie; stosowanie przejawów przemocy fizycznej poprzez np. jednorazowe popchnięcie innego Małoletniego)	Odseparowanie Małoletniego od osoby stosującej przemoc, zapewnienie Małoletniemu bezpieczeństwa i wsparcia. Przeprowadzenie wstępnej analizy stanu zdrowia Małoletniego przez lekarza. Powiadomienie . Gł. specjalisty ds. ochrony przyrody, kierującego działem edukacji Niezwłoczne zawiadomienie przedstawicieli ustawowych Małoletniego pokrzywdzonego oraz przedstawicieli ustawowych Małoletniego (Nieletniego) sprawcy przemocy. Organizacja spotkania z przedstawicielami ustawowymi celem wyjaśnienia okoliczności zdarzenia. W przypadku popełnienia przez Nieletniego innego czynu karalnego lub stwierdzenia istnienia okoliczności świadczących o demoralizacji Nieletniego – **zawiadomienie sądu rodzinnego lub Policji (obligatoryjne).**

Załącznik nr 5

do Standardów Ochrony Małoletnich dla KarkonoskiegoParku Narodowego

Standardy Ochrony Małoletnich
– wersja skrócona dla Dzieci

Drodzy,

znajdujecie się w ***Karkonoskim Parku Narodowym.*** W zależności od sytuacji, uczestniczycie w wycieczce organizowanej w naszym Parku, w akcji edukacyjnej lub innej aktywności przygotowanej dla Was przez Park. Być może towarzyszycie swoim rodzicom i opiekunom w akcji organizowanej dla nich. Jesteśmy tu dla Was, a Park ma obowiązek chronić Was przed wszelkimi niebezpieczeństwami. Celem zapewnienia Wam spokojnego udziału w zorganizowanych przez Park przedsięwzięciach, przygotowaliśmy dokument pt. *„Standardy Ochrony Małoletnich"*, który zawiera zasady postępowania obowiązujące pracowników *Parku*. Skrót tych zasad został również przygotowany dla Was, Dzieci – o czym więcej poniżej.

Jak *Park* będzie dbał o Wasze bezpieczeństwo podczas Waszego pobytu?

1. Wszyscy pracownicy i współpracownicy Parku są tu po to, by organizować Wam, Waszym bliskim, kolegom i koleżankom przyjemny i bezpieczny czas pełen atrakcji.
2. Pracownicy będą dla Was życzliwi i możecie się do nich zwracać w razie potrzeby.
3. Pracownicy Parku będą rozmawiać z Wami w zrozumiały dla Was sposób. Nikomu nie wolno podnosić na Was głosu oraz używać w stosunku do Was słów wulgarnych i obraźliwych.
4. Pracownicy Parku powinni przed rozpoczęciem rozmowy powiedzieć Wam kim są, tak, byście wiedzieli jaki zawód wykonują i w związku z czym do Was przychodzą.
5. Pracownicy Parku wobec Was uczciwi – nikt nie zabierze Wam Waszych rzeczy, ani nie będzie działał wbrew Waszej woli.
6. Jeśli jesteście Dziećmi z niepełnosprawnością lub specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, będziecie traktowani na równi z innymi Dziećmi. Wasza niepełnosprawność nie czyni Was w żadnym stopniu gorszymi od innych. Będziemy troszczyć się o Was z należytą starannością. W razie gdyby ze strony kogokolwiek spotkała Was krzywda w związku z Waszą sytuacją, prosimy byście przekazali tę informację pracownikowi Parku – podejmiemy wówczas stosowne działania.
7. Wasi rodzice lub opiekunowie mają prawo być z Wami w czasie Waszego pobytu w Parku.
8. Nikt nie ma prawa dotykać Was bez Waszej zgody. Nikt nie ma prawa przytulać Was na siłę czy sadzać sobie na kolanach.
9. Możecie mieć zaufanie do pracowników Parku – w razie, gdybyście nie czuli się bezpiecznie ze względu na zachowanie któregokolwiek pracownika Parku, innego Dziecka lub osoby trzeciej, powiedzcie o tym osobie dorosłej.
10. Jeśli w Waszym domu dzieje się źle, również możecie opowiedzieć o Waszej sytuacji pracownikom Parku. Zostaniecie wysłuchani i będzie Wam udzielona odpowiednia pomoc.

11. Przemoc może mieć różne oblicza i nie zawsze równa się biciu czy wyzywaniu. Jeśli coś Was trapi i potrzebujecie rozmowy, nie bójcie się prosić o pomoc.

Jak Wy powinniście zachowywać się podczas pobytu w Parku?

1. Pracownicy Parku będą zachowywać się wobec Was z szacunkiem, dlatego proszą o to samo w Waszej strony. Dzięki temu spędzimy wspólnie czas w dobrej atmosferze.
2. Bądźcie kulturalni również wobec rówieśników – czas spędzony w Parku ma być dobrą zabawą i przyjemnością.
3. Przestrzegajcie zasad i procedur obowiązujących w Parku. Jeśli czegoś nie rozumiecie, zapytajcie o to pracownika Parku.
4. Park służy nie tylko ludziom, lecz przede wszystkim dzikiej przyrodzie. Nie niszczcie natury, nie płoszcie zwierząt. One, tak jak i Wy, mają prawo do spokoju. Zwierzę to nie zabawka, dlatego trzeba je traktować z szacunkiem.
5. W czasie zwiedzania Parku nie wolno krzyczeć – to może spłoszyć zwierzęta.
6. Wobec nikogo nie wolno stosować przemocy fizycznej – zakazuje się w szczególności uderzania, popychania, szarpania, kopania, opluwania, szczypania oraz wykorzystywania przewagi fizycznej lub psychicznej.
7. Wobec nikogo nie wolno stosować przemocy psychicznej – zakazuje się w szczególności wyzywania, obrażania, wyśmiewania, przedrzeźniania, zawstydzania, upokarzania, straszenia oraz szantażowania.
8. W Internecie należy zachowywać się odpowiedzialnie i z kulturą – nie wolno publikować wpisów mających na celu wyśmianie, poniżanie lub upokarzanie innych osób. Nie wolno również podszywać się pod inne osoby, włamywać się na konta innych osób oraz nękać innych.
9. Wobec nikogo nie wolno stosować przemocy seksualnej – zakazuje się dotykania miejsc intymnych innych osób, dotykania ciał innych osób bez wyraźnej zgody, kierowania propozycji erotycznych, obnażania się oraz wszelkich innych zachowań na tle seksualnym.
10. Nie wolno prezentować i udostępniać innym treści pornograficznych, wulgarnych i obraźliwych.
11. Nie wolno nagrywać innych osób, niezależnie od tego, czy jest to nagranie wyłącznie dźwięku, obrazu lub dźwięku i obrazu łącznie. Zakazuje się transmitowania nagrań innych osób na żywo w Internecie.
12. Nie wolno używać przedmiotów należących do innych osób, bez ich zgody. Nie wolno kraść lub przywłaszczać sobie cudzych rzeczy.

Jeśli nie czujesz się na siłach, by porozmawiać otwarcie o swoich problemach z pracownikiem Parku, możesz uzyskać pomoc w inny, bezpłatny i anonimowy sposób:

1. poprzez **Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży – pod nr 116 111**, na który można dzwonić codziennie, o każdej porze (jest czynny przez 24h);
2. za pośrednictwem Internetu, wchodząc na stronę internetową Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży: https://116111.pl/ ;
3. poprzez **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka – pod nr 800 12 12 12**, na który również można dzwonić codziennie, o każdej porze (jest czynny przez 24h).

Załącznik nr 6 – Wzór oświadczenia o zapoznaniu się z treścią *Standardów Ochrony Małoletnich*

Oświadczenie o zapoznaniu się
z treścią *Standardów Ochrony Małoletnich,* wdrożonych w *Karkonoskim Parku Narodowym*

Ja, niżej podpisana/y* ....., oświadczam, że zapoznałam/em* się z treścią dokumentu pt. „*Standardy Ochrony Małoletnich*", wdrożonego w ***Karkonoskim*** Parku Narodowym.

Jednocześnie oświadczam, że zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
(data, czytelny podpis osoby)

*niepotrzebne skreślić.

Załącznik nr 7 – Wzór ankiety sprawdzającej znajomość treści *Standardów Ochrony Małoletnich* w *Karkonoskim Parku Narodowym*

.....

(imię i nazwisko osoby wypełniającej)

1. Czy Pani/Pan zna treść *Standardów Ochrony Małoletnich?*
   a. Tak
   b. Nie

2. Czy w ostatnim roku *Standardy Ochrony Małoletnich* znalazły zastosowanie w Pani/Pana pracy?
   a. Tak
   b. Nie
   c. Jeśli tak, to w jaki sposób? .....

3. Co należy zrobić w przypadku ujawnienia popełnienia przestępstwa publicznoskargowego na szkodę Małoletniego?
   a. .....
      .....

4. Czy w sytuacji ujawnienia popełnienia przestępstwa na tle seksualnym na szkodę Małoletniego, należy wezwać Policję?
   a. Tak
   b. Nie

5. Czy *Standardy Ochrony Małoletnich* wymagają w Pani/Pana ocenie zmiany?
   a. Tak
   b. Nie
   c. Jeśli tak, to w jaki sposób? .....